

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

59-1

Brno 2018

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 59
Volume 59

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady Head of editorial board	Pavel Kouřil
Redakční rada Editorial board	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik
Odpovědný redaktor Editor in chief	Petr Škrdla
Výkonná redakce Assistant Editors	Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba Executive Editors, Typography	Azu design, s. r. o.
Software Software	Adobe InDesign CC
Fotografie na obálce	Hlinsko – Kouty I. Oboustranně plošně retušovány hrot se čtyřmi přiloženými uštěpy (obr. 3, str. 23).
Cover Photography	Hlinsko – Kouty I. Bifacial point with four refitted flakes (Fig. 3, Pg. 23).
Adresa redakce Address	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Čechyňská 363/19 602 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk Print	Azu design, s. r. o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250 (Print)
ISSN 2571-0605 (Online)
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2018
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Časopis je uveden v citační databázi SCOPUS a na seznamu vědeckých časopisů ERIH PLUS.
Copyright ©2018 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

Na ploše parcely pro RD Vojáčka (č. p. 533/174), byly prozkoumány čtyři kostrové hroby únětické kultury. Skelety byly umístěny na dně obdélných hrobových jam na levém (H6, H8, H9) a pravém (H10) boku, s orientací severo-severozápad – jiho-jihovýchod (H6), severovýchod–jihozápad (H8, H9) a jih–sever (H10). Ve výbavě hrobů jsou zastoupeny nádoby (3 ks; džbán, mísy), ozdoby z mědi či bronzu (12 ks; spirálky, jehlice, kruhy, náramky, dýka), štípaná industrie (3 ks; hrot, šípky) a zvířecí kosti (1 ks). Skupina hrobů je uspořádaná do dvou téměř rovnoběžných řad. Hrob H10 narušil starší hrob kultury se šňůrovou keramikou (H7), snad byl zapuštěn do mohylového pláště.

Marek Kalábek

Literatura

Kalábek, M. 2004: Olomouc (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 45, 145.

Kalábek, M. 2014: Olomouc (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 55(1), 184.

Kalábek, M. 2017: Olomouc (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 56(1), 184.

Kalábek, M. 2017: Olomouc (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 58(1), 164.

Vránová, V. 2009: Olomouc (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 50, 271–272.

Resumé

Olomouc (Kat. Slavonín, Bez. Olomouc), Arbesova Straže. Anjetitzer Kultur, Věteřov Kultur. Siedlung, Gräberfeld. Rettungsgrabung.

OPAVA (K. Ú. KATEŘINKY U OPAVY, OKR. OPAVA)

Ulice Pekařská, parc. č. 1509/1. Doba bronzová. Sídliště. Záchraný výzkum.

Lokalizace v souřadnicovém systému S-JTSK souřadnicemi: X: 1086153.14, Y: 496473.17.

V 1. polovině června 2017 byla v Opavě na ulici Pekařské (parc. č. 1509/1; k. ú. Kateřinky u Opavy) zahájena stavba rodinného domu skryvkou orníční vrstvy. Ta nebyla provedena až na povrch archeologického podloží, a proto bylo nutné provést další dohled ve výkopech pro základové pasy. Při jejich kontrole byly zjištěny narušené archeologické objekty. Místo pro novostavbu je situováno na severním okraji městské části Kateřin-

ky, která je zde zastavěna rodinnými domy a objekty výrobního charakteru. Leží na úpatí kopce (291 m n. m.), v nadmořské výšce 259 m, 100 m nad regulovaným potokem Ostrá, který místo výzkumu obtéká ze západu. Naleziště je lokalizováno v souřadnicovém systému S-JTSK souřadnicemi: X: 1086153.14, Y: 496473.17. Severně od tohoto naleziště získal v 90. letech 20. století od tohoto naleziště získal v 90. letech 20. století povrchovou prospekci J. Pavelčík keramické fragmenty z období neolitu a slezského stupně popelnicových polí (Pavelčík 1993, 127).

Archeologickým výzkumem (akce Národního památkového ústavu – Územního odborného pracoviště Ostrava č. 64/17) byla zdokumentována a ověřována kulturní vrstva, jedna zásobní jáma a dvě sloupové jámy. Získaný materiál je možné předběžně datovat do doby bronzové (snad do komplexu lužických popelnicových polí).

Tereza Tichá Krasnokutská

Literatura

Pavelčík, J. 1993: Terénní průzkum v Opavě – Kateřinkách (okr. Opava). *Přehled výzkumů* 1990, 127.

Resumé

Opava (Kat. Kateřinky u Opavy, Bez. Opava), Pekařská Straže, Parz. Nr. 1509/1. Bronzezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

OPAVA (K. Ú. VÁVROVICE, OKR. OPAVA)

Ulice Novosvětská, parc. č. 538/6, 538/9. KLPP. Pohřebiště. Záchraný výzkum.

Lokalizace v souřadnicovém systému S-JTSK souřadnicemi: X 1082980.77, Y 499748.73.

Na konci června 2017 byl pracovníkem Národního památkového ústavu – Územního odborného pracoviště Ostrava zjištěn v obci Vávrovice na parcele č. 538/6 žárový hrob narušený neohlášenou terénní úpravou plochy před započítáním výstavby rodinného domu. Investor stavby byl informován o nálezů a nutnosti realizace záchraného archeologického výzkumu, který proběhl v červenci a srpnu téhož roku. Stavební parcela je situována na severozápadním okraji obce, na úpatí tzv. Hrabalova kopce v nadmořské výšce 264 m nad inundací řeky Opavy, která je vzdálena cca 150 m severovýchodním směrem. Místo výzkumu se nachází na severozápadním okraji rozsáhlého popelnicového pole registrovaného od poloviny 19. století a vymezeného zhruba ulicemi Chmelovou na východě, Jantarovou na severu a západu a z jihu ulicí Novosvětskou s navazující komunikací do obce Držkovice (po obou

stranách těchto ulic až k železniční trati na jihozápadě). V areálu pohřebiště byly v minulosti dokumentovány žárové hroby z konce střední doby bronzové (mohylovo-lužické období), mladší a pozdní doby bronzové a starší doby železné (kultura lužických popelnicových polí; Juchelka 2011; Král, Stloukal 1960; Wiegandová 1974). Z nejbližšího okolí pochází také doklady sídlištních aktivit z několika pravěkých období – neolitu (kultura s lineární keramikou; Brachtl 1993, 1997; Pavelčík 1989); eneolitu (kultura s kulovitými amforami; Brachtl 1993, 1997), střední doby bronzové (věteřovská kultura; Šikulová 1973), doby laténské a doby římské (Král 1960). Zkoumané místo (akce NPÚ Ostrava č. 83/17) je lokalizováno v souřadnicovém systému S-J-TSK souřadnicemi: X 1082980.77, Y 499748.73.

Vzhledem ke skutečnosti, že narušený žárový hrob byl identifikován jen v mírně snížené orniční vrstvě bez patrných obrysů hrobové jámy, nebyla tato uložení doskrývána strojní technikou na povrch dalších předpokládaných hrobů či jiných zahloubených archeologických objektů, ale po dohodě s investorem zkoumána od povrchu ve čtvercích o velikosti 3 × 3 m. Díky tomu bylo na ploše o rozměrech 15,5 × 10,5 m identifikováno patrně 26 žárových hrobů (H800–H825) v různém stupni dochování (nejčastěji fragmenty orbou narušených nádob se zbytky popela a spálených kostí okolo; méně pak celé nádoby, které ale po vyjmutí praskaly) v superpozici s minimálně dvěma půdorysy germánských chat z období doby římské (viz oddíl Doba římská a doba stěhování národů). Jednotlivé hroby nyní nelze přesněji datovat, obecně náleží komplexu lužických popelnicových polí. Ve spolupráci s Univerzitou Palackého v Olomouci a Archeologickým centrem Olomouc byly celé nádoby včetně obsahu odeslány k analýze na přítomnost organických látek.

Výzkum by měl v letošním roce pokračovat při budování retenční nádrže a ČOV, následně bude zpracována nálezoá zpráva.

Tereza Tichá Krasnokutská

Literatura

- Brachtl, Z. 1993:** Terénní průzkum u Vávrovic (okr. Opava). *Přehled výzkumů* 1990, 112.
- Brachtl, Z. 1997:** Vávrovice (okr. Opava). *Přehled výzkumů* 1993–1994, 123–124.
- Juchelka, J. 2011:** *Lužická kultura v českém Slezsku*. Rkp. doktorské disertační práce. Uloženo: Ústav archeologie a muzeologie Masarykovy univerzity, Brno.
- Král, J. 1960:** Přehled výzkumů opavské expositury archeologického ústavu ČSAV pobočky v Brně za rok 1959. *Přehled výzkumů* 1959, 177–181.

Král, J., Stloukal, M. 1960: Žárový hrob č. 5 z Vávrovic, okres Opava. *Časopis Slezského muzea, řada B IX*, 69–73.

Pavelčík, J. 1989: Terénní průzkum u Vávrovic (o. Opava, okr. Opava). *Přehled výzkumů* 1986, 96–97.

Šikulová, V. 1973: Džbáneček na nožkách z Vávrovic (okr. Opava). *Přehled výzkumů* 1972, 26–27.

Wiegandová, L. 1974: Nálezy z Vávrovic v rámci problematiky předlužického horizontu. In: L. Wiegandová (ed.): *Archeologický sborník*. Ostrava: Profil, 43–52.

Pavelčík, J. 1960: *Vávrovice (okr. Opava)*. Rkp. nálezoá zpráva, č. j. 3931/60. Uloženo: Archiv Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i.

Resumé

Opava (Kat. Vávrovice, Bez. Opava), Novosvětská Straže, Parz. Nr. 538/6, 538/9. Lausitzer Urnenfelder-kultur. Gräberfeld. Rettungsgrabung.

OSTROVAČICE (OKR. BRNO-VENKOV)

Náměstí Viléma Mrštíka. Doba bronzová. Sídliště. Záchranný výzkum.

V měsících červnu až říjnu zajišťovalo Moravské zemské muzeum archeologický dohled a výzkum na stavbě „E.ON – Ostrovačice – Viléma Mrštíka, obnova NNk“. Na místě byly zjištěny dvě sídlištní jámy datované do doby bronzové. Objekt 502 se nacházel před domem č. p. 7 na náměstí Viléma Mrštíka. Objekt byl částečně narušen recentními zásahy, pravděpodobný tvar byl oválný o zjištěné délce 0,9 m, šíři 0,4 m a max. hloubce 0,3 m. Jáma byla datována na základě keramiky. Druhá jáma (objekt 504) se nacházela v prostoru před domem č. p. 39 (východní část náměstí) a byla částečně narušena sklepem (objekt 505), který byl datován do období vrcholného středověku. Jednalo se o zásobní jámu o průměru necelého 1 m a dochované hloubky 1 m. Z nálezů se podařilo získat keramiku, včetně jednoho celého rekonstruovatelného tvaru, mazanici a zvířecí kosti.

Zdeněk Hájek

Resumé

Ostrovačice (Brno-venkov District), Viléma Mrštíka Square. Bronze Age. Settlement. Rescue excavation.